

Ünlü Amerikan Yazarı Howard FAST'la bir konuşma.

" KORKUNÇ BİR DÖNEM"di.

Классификация документа: Кирккккк

Romancı, tarihçi, piyes yazarı, senaryocu Howard FAST, Amerika'nın sosyo-politik tarihini halka indiren kişi olarak tanınıyor. Yetmişdört yaşındaki yazar altmışı aşkın kitabıyla okuyucularını bir yandan dinlendirirken aynı zamanda düşündürmesini de bilmektedir. Akıcı ve gerçekçi bir üslupla çok çeşitli konular üzerinde yazmıştır : Amerikan Devrimi'nin unutulmuş ilkeleri, kölelik, göçmenlik, kırsal ve kentsel yaşam, Orta Amerika vb..

1951 de Amerika Karşıtı Hareketler Komitesi ve onun ünlü Başkanı Senatör Joseph Mc CARTHY tarafından sorguya çekilişi sırasında onu, bir anti faşist harekete yardım eden kişilerin adlarını vermeye zorluyorlar. Howard FAST, susmanın da bir hak olduğunu savunurken Mc CARTHY birdenbire kabaca sözünü kesiyor ve " Öyleyse bir kitap yazın! " diye bağılıyor.

Howard FAST
Olaydan otuzyediyıl sonra, ~~Mayıs 1952~~ geçtiğimiz aylarda Houghton Mifflin Yayınevi'nce çıkarılan " The Pledge " adlı kitabıyla bu meydan okumaya ~~cevap~~ cevap veriyor.

Yazarın New York'taki evinde ^{12.} bir araya geliyoruz. Geçmişle ve bugünle ilgili düşünce ve duygularından söz ediyor; Mc Carthizmi nasıl tanımladığından, Amerikan Tarihinde uğursuz bir yeri olan bu terör ve haksızlık dönemindeki kişisel yaşantı deneyleri ile romanındaki kahramanı Bruce Bacon'un yaşantısı arasındaki paralellikten ve nihayet Mc CARTHY'nin meydan okumasına otuzyediyıl sonra cevap vermeye kendisini iten nedenlerden konuşuyoruz.

- Mc CARTHY ile kavganızın kaynağında sizin Fransa'daki, özellikle de Toulouse'daki faaliyetleriniz yer alıyordu. Toulouse'da neler yapmıştınız?

- İspanya İç Savaşı'ndan sonra cumhuriyetçiler savaşı kaybedince bir gurup amerikalı bir araya gelerek Toulouse'da eski bir manastır satın aldılar. Orayı aileleri ile Pireneler'den geçerek Fransa'ya gelen İspanyol ve Fransız cumhuriyetçileri için bir hastane olarak donattılar. Biz (yani gurup)

hastaneyi bizim yerimize yönetmeleri konusunda Quakers'lerle anlaştık. Gurubumuzun işlevi hastanenin yürütülmesi için parasal katkı yapabilecek amerikalılar bulmaktı. Gurubumuz Anti Faşist Göçmenler Komitesi olarak tanınıyordu. Milyonlarla sayılacak ölçüde dolar bulmamız gerekiyordu. O dönemde (enflasyondan önceydi) güç bir işti bu. Gene de hemen her taraftan az çok birşeyler geldi. Örneğin New York Valisi LEHMAN'ın karısından, Eleanor ROOSEVELT'ten ve daha birçok insancıl duygular taşıyan kişilerden yardım alabildik. Gurup Amerikan Karşıtı Hareketler Komitesi'ne ilk defa 1947 de çağrıldı. Bizi hastaneye para yardımında bulunanların adlarını vermeye zorladılar. Bu hafiyelik istemini kesinlikle reddettik. Daha sonra hapse atıldık.

- Hapishanede geçen üç ayınızın dışında Mc Carthizmin hayatınız üzerindeki etkileri neler oldu?

- Mc Carthizmin gerçek niteliğini ayırdeden çok az kişi var. Ne yazık ki bir adlandırma sorununa bağlı olarak tarihsel bir hata işliyoruz. Amerikalıların Mc Carthizm diye adlandırdıkları şey aslında Mc CARTHY'nin adına bağlı birşey değildi. Bunu daha çok TRUMANİZM diye adlandırmak gerekirdi. Çünkü savaştan hemen sonra bu tür bir uygulama aracını tasarlayan TRUMAN'dır. Bütün devlet memurlarının Komünist Partisi-
ne ne o zaman ne de daha önce hiçbir zaman üye olmamış bulduklarını belirten bir belge imzalamalarını zorunlu kılan bir yasa çıkardı. TRUMAN bunu yaptığı sırada ABD'de Komünist Parti hala yasaldı. Bu dönemde ne yazık ki kimse özgürlüklere yapılan bu saldırıyı tartışma konusu yapmadı. Mc CARTHY komitenin başkanlığına getirilmiş bir senatördü. Bu görevi kendisine uluslararası bir ün yapmak için kullandı. Aşağılık, garip, insanı çileden çıkararak bir ~~tip~~ tipti. ABD'de pek saygınlığı yoktu. Ama desteğe gereksinimi de yoktu. Çünkü işlevini TRUMAN tarafından alınan bir sıra kararın ürünü olan bir terör temeli üzerinde sürdürüyordu. Adına Mc Cartizm denilerek bütün bunlar kapatılmış, üzerinden bir sünger geçirilmiştir. Ne yazık ki bu etiketle bütün olup bitenlerin gerçeği karanlıkta bırakılmıştır.

Hapishaneden çıktığımda en ağır bir terörün baskısı altında bulunan bir topluma geri döndüm. ABD tüm böylesi bir dönemi

başka hiçbirzaman yaşamadı (1946-1952).FBI bütün telefon konuşmalarımı dinliyordu. Gizli ajanlar tarafından izleniyordum. Komünist Partisi ile herhangi bir ilişkisi olan herkesin kaderi aynıydı. Hükümetin parti içine yerleştirdiği ajanların sayısı ikibin kadar tahmin ediliyor. Bunlar sıradan bir ispiyon ya da haber ileticiden fazla birşeydiler. İşlerinden birkaç tanesi partinin üst düzeyde ajitatörleri oldular.

İşler burada kalmadı. Mc CARTHY komitesi binlerce yurttaşı şu ya da bu kişinin komünist olduğunu bilip bilmediği konusunda sorguya çekti. Bana gelince, benden anti faşist gurubun üyelerinin adlarını vermemi istediler. Terör hızla genişledi. TRUMAN'ın uygulama sistemi Üniversiteler, liseler ve bütün devletler tarafından benimsendi. Yalnız komünistlere değil, komünizme karşı en küçük bir sempatisi olabilecek herkese karşı yönlendirilmişti. Çok kötü bir dönemdi.

- Bunca yıl sonra " The Pledge" i niçin bu günlerde yayınladınız ?

~~çok~~ bir

- George BUSH Mc CARTHY olmanın bütün niteliklerini taşıyor. Çok tehlikeli bu. Çünkü beklenmedik şeyler olabilir. Karanlık bir gurup ülkeyi yönetecek. REAGAN nasıl bir imaj idiyse BUSH ta bir imajdır. Örneğin BUSH'un olası bir ölümü ile QUAYLE'in başkan olacağı düşüncesi bile insanın tüylerini ürpertiyor. Birleşik Devletler'de çok tehlikeli bir dönem yaşıyoruz.

"The Pledge"deki olaylar bundan otuzyedi yıl ~~ge~~ önce geçmiş olmasına rağmen o dönemle günümüz arasında çok benzerlikler var.

- Ne amaçla yazıyorsunuz ?

- 1978 denberi kitaplarım oniki milyondan fazla satış yaptı. Bugün ABD'de Theodore DREISER, Sinclair LEWIS, Mark TWAIN'in yazın geleneğini sürdüren tek sosyo-politik yazar benim. Okuyanlar kitaplarımı seviyorlar. Yalnızca sosyal içerikli oldukları için değil, akıcı da buluyorlar. İyi bir anlatıcı olmak lazım. Yazın benim insanlarla temas biçimidir. "Freedom Road"(Özgürlük Yolu) kitabım ~~xxxx~~ XX. Yüzyılın belki de en fazla baskı yapan kitabıdır. Sekseniki dile çev-

rildi. Kaç adet basıldığını ise doğrusu allah bilir.

- Neden "The Pledge" adını koydunuz ?

- Bu adı ben seçmedim. Cumhurbaşkanlığı seçim kampanyası sırasında BUSH, DUKAKİS'in amerikan bayrağına ve bağlılık yeminine saygı duymadığını ima eden sözler söylemeye başlayınca basımcım benden "The Pledge" adının konmasını kabal etmemi rica etti.

- Siz ne ad koymuştunuz ?

- Kitabın orijinal adı " A Terrible Time " (Korkunç Bir Dönem) di.

- Bugün için çözülmesini temel olarak gördüğünüz sosyal, ulusal ve uluslararası sorunlar nelerdir sizce ?

- En büyük sorun atom bombasıdır. Nükleer silo içine kapatılmış genç bir askerin yapabileceği bir yanlışlığın, bir budalalığın onarılması imkanı olmayacak. Geriye dönüş söz konusu olmayacak. Dünya yıkımın eşiğinde bugün. Temel sorun insan türünün ortadan kalkıp kalkmaması sorunudur. Bunun yanında, görüyorsunuz, yaşamın çözüm bekleyen daha başka birçok sorunları var.

Bence ikinci önemli sorun Amerika Birleşik Devletlerinin zehirlenmekte olmasıdır. Yalnızca silahlardan değil, elektrik üretimi için kullanılan nükleer enerjinin de neden olduğu çevre kirlenmesinden söz etmek istiyorum. Biz Çernobil'den daha ağır iki kaza geçirdik yakın zamanlarda. Ama bu kazalara ilişkin ayrıntılı gerçekler saklandı. Nükleer enerji sorunu dünya düzeyinde bir sorundur.

Ülkemizin çözümlenebilecek önemli sorunları arasında barınaksız insanlar sorunu var. Silahlanmaya öylesine para harcıyoruz ki hükümet yoksullara yardım için gerekli fonları bulamıyor. Savunma programımızın acısı yaşamın her alanında kedisini duyuruyor.

ABD'nin silahlanma programının ne savunma ne de nükleer savaşlarla derinden bir ilgisi var. Bu yalnızca ekonominin

merkez çarklarının sorunsuz işlemlerini temin eden bir mekanizmadır. Bu alanda işsizlik söz konusu değil, çünkü sürekli olarak silah yapabilirsiniz. Birleşik Devletler'de binlerce hektarlık alanları kaplayan tank, top, tüfek paslanmaya terk edilmiştir. Hükümet bunları diğer ülkelere, hatta üçüncü dünya ülkelerine bile, satamıyor. İşte bizim borçlarımızın nedeni. Eğer borçlara karşı tavır alınmazsa doların değeri giderek daha da düşecek ve fiyatların yükselmesi hızlanacak. Ya silahlanma programını ortadan kaldıracacağız ya da doların değer yitirmesine seyirci kalacağız.

Kısacası barınaksız insanlar sorunu sekiz yıllık REAGAN başkanlığının sonuçlarından biridir. Ondan önce bizim böyle bir sorunumuz yoktu.

- Hangi Fransız yazarlarını tanıdınız ?

- İkinci Dünya Savaşı'nın bitişinden bir ay sonraydı. Dışişleri Bakanlığı'ndan bir telefon aldım. Çok ilgi çekici bir Fransızın benimle tanışmak istediğini söylediler. Evime davet ettim onu. Saat 21'e doğru geldi. Jean-Paul SARTRE'di. Daha önce ondan sözlediğini hiç duymamıştım. Gene de o gece sabahın dördüne kadar sohbet ettik. Bana savaş sırasında birlikte bir direniş hareketi oluşturdukları bir filozof arkadaş gurubunu anlattı.

SARTRE'a "Freedom Road" kitabımı verdim. Onu Fransızcaya çevirtti ve yayınlattı. Onunla daha sonra da birçok kereler Fransa'da görüştüm. Orada Picasso ile de tanıştım. Dünya Barış Kongresi'ne katıldığım günlerde Aragon ve arkadaşları ile sık sık birlikte olduk. Hepsi çok ilgi çekici insanlardı. Hayatımın en güzel anlarını bu dönemde yaşadım.

- Romanınızın kahramanı Bruce BACON sizin deneylerinizin benzeri durumlar yaşıyor. Hikayenin büyük bölümüne Cartizm döneminde geçiyor ve kahramanınız da sizin gibi hapse gönderiliyor. (Siz, Howard FAST, üç ay hapiste kaldınız kahramanınızsa bir yıl kalıyor.) Bu bizi otobiyografi sorununa götürüyor. Fransa'da birçok yazar bu sorun üzerinde durdu. Örneğin Raymond QUENEAU kendi özgün duygularının " Sally Maa" gibi (imgesel) bir kişilik yoluyla anlatılmasının daha iyi olduğunu düşünüyordu. Siz de Bruce BACON'u bir tür yansıtma

aracı olarak mı kullandınız?

- Bruce'le benim aramda çok ortak noktalar var. Hatta sizin belirttiğinizden de fazla. Romandaki aşk hikayesi bana ait değil. Ama tasvir ettiğim, tam anlamıyla olağanüstü bir varlık olan kadın tanıdığım bir kişi. Bruce'un kızıl derili deneyi ~~deneyi~~ de yaşanmış bir olay... Evet, "The Pledge" hemen hemen bir otobiyografidir.

Konuşmayı yapan : Peter KIRKPATRICK
Fransızcadan çeviren : Feridun AKSIN

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA KURUMU